

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Moerenstraat 79

Arendonk, Antwerpen

2025C214

ARCHEOLOGIENOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Wouter Van Goidsenhoven

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2025

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	3
1.1 Administratieve gegevens	3
1.2 Synthese	5
1.3 Gemotiveerd advies	6
BIBLIOGRAFIE	7
BIJLAGE	8

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de sloop van een aantal gebouwen in Arendonk, provincie Antwerpen. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 9571 m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt ca 2595 m².

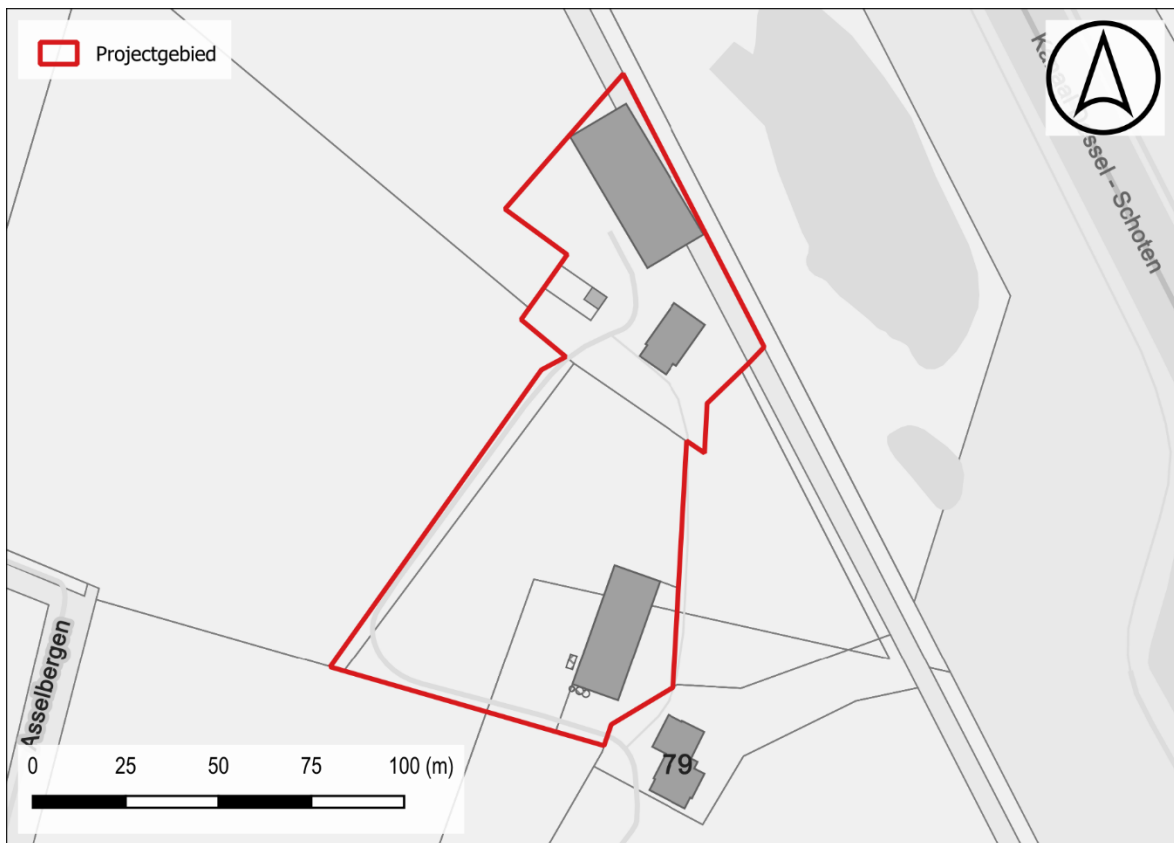
Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als natuurgebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. De opdrachtgever is publiekrechtelijk. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3000 m² bedraagt.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureau studie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2025C215	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
BOUNDING GEOMETRY	X ₁ : 202515	Y ₁ : 223445
	X ₂ : 202831	Y ₂ : 223671
KADASTER	Arendonk Afdeling 1, Sectie B, Nummers 710W, 710C2, 710B2, 710A2, 710V2, 710W2, 710C3, 710B3	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant afbraak van de bestaande infrastructuur aan de Moerenstraat 71 te Arendonk. Het volledige plangebied heeft een oppervlakte van ca. 9571 m². De aanwezige bebouwing en verharding heeft een gecombineerde oppervlakte van ca. 2595 m². De sloopwerken omvatten het plaatselijk verwijderen van de aanwezige structuren en egaliseren van de vrijgekomen terreindelen. Nadien wordt de vrijgekomen zone ingericht aansluitend op aangrenzend gebied Het Goorken. Deze werkzaamheden vormen geen onderwerp van deze archeologienota. Deze archeologienota heeft enkel betrekking op de sloop- en daaropvolgende egalisatiewerken van de vrijgekomen zones.

Het centrum van Arendonk is gegroeid vanuit een nederzetting op een hoger gelegen oost-west gerichte zandrug ten zuiden van de vallei van de Wamp. Deze rug volgt grotendeels het verloop van de Moerstraat en Wippelberg. Het plangebied bevindt zich ten oosten van het dorpscentrum, net ten westen van het noord-zuid gerichte kanaal tussen Dessel en Schoten. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een profiel weer waarvan de top bestaat uit eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holocene. De bodemkaart geeft op het overgrote deel van het terrein een natte zandbodem weer waarbij de oorspronkelijke bodemontwikkeling reeds grotendeels is opgeruimd en het profiel is gehomogeniseerd door antropogene activiteiten in het verleden. De omliggende polygonen op de bodemkaart wijzen op een zeer natte bodemgesteldheid. Uit de beschikbare gegevens kan afgeleid worden dat het onderzoeksgebied gelegen is op de rand van een uitgestrekt moerasgebied. De drogere randen langs en opduikingen binnen dit wetland moeten zeer aantrekkelijk geweest zijn voor rondtrekkende groepen jager-verzamelaars.

De nattere omgeving blijkt ook duidelijk uit het historisch kaartmateriaal. Op de Ferrariskaart is het verloop van de Wamp duidelijk te herkennen. Deze waterloop sluit aan op verschillende natte vennen ten oosten van het onderzoeksgebied. Het plangebied zelf is vrij van enige bebouwing en ingekleurd als moerasgebied. Langs de zuidzijde van het onderzoeksgebied zijn 2 wegen weergegeven. De 19^e-eeuwse bronnen geven een gelijkaardige situatie weer. Op de Vandermaelenkaart is te zien dat het onderzoeksgebied en de nabije omgeving zijn ingekleurd als bosgebied. Het uitgestrekte moerasgebied ten noorden en oosten van het plangebied zijn eveneens duidelijk weergegeven en afgebakend. Het plangebied blijft vrij van enige bebouwing. Binnen de orthofotosequentie is geen wezenlijke evolutie op te merken. De huidige toestand is reeds te zien op het oudste luchtbeeld.

In de ruime omgeving is nog maar in beperkte mate archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem uitgevoerd. Hierbij werden voornamelijk resten van landindeling en bosbouw uit de vroegmoderne en recente periode in kaart gebracht. Bij onderzoek aan de Neerstraat werd op geringe diepte veen waargenomen waardoor vermoed kan worden dat de lager gelegen gebieden in het verleden minder geschikt waren voor permanente bewoning of akkerbouw door de nattere bodemgesteldheid. Verder richting het zuidoosten, aan de overzijde van het kanaal, werden bij veldprospecties artefacten uit zowel het finaal paleolithicum als het mesolithicum gerecupereerd, hetgeen aantoont dat de omgeving werd bezocht door de prehistorische mens.

Hoewel in de omgeving van het plangebied weldegelijk uitgegaan moet worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed worden, vanwege de aard van de werken en reeds aanwezige infrastructuur bijkomende onderzoeksdaden in dit geval als weinig zinvol beschouwd.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande sloopwerken aan de Moerenstraat 79 te Arendonk worden geen bijkomende onderzoeksdaden aanbevolen. Vooreerst moet er op gewezen worden dat de geplande werken zich beperken tot de zones waar reeds bebouwing aanwezig is. Er worden geen werkzaamheden uitgevoerd buiten de contouren van de aanwezige bebouwing. Ter hoogte van deze aanwezige bebouwing kan redelijkerwijs uitgegaan worden van een gedeeltelijk gefragmenteerd bodemarchief door funderingen, leidingen en putten. De kans dat verder onderzoek in functie van steentijdartefacten in deze zones nog leidt tot enige kenniswinst wordt dan ook als minimaal ingeschat.

Naast deze aangenomen mate van fragmentatie moet ook gewezen worden op de relatief beperkte oppervlaktes van de zones waar wordt gesloopt. De kans dat verder onderzoek in functie van bodemsporen door middel van proefsleuven of -putten op dergelijke kleine oppervlaktes, waar dan nog eens uitgegaan kan worden van een zekere mate van fragmentatie van het bodemarchief, nog leidt tot bijkomende inzichten wordt evenzeer als erg beperkt ingeschat. Veel meer dan een zo goed als contextloze indicatie voor aanwezigheid in het verleden kan bij verder onderzoek niet verwacht worden.

Vanwege dit gebrek aan potentiële kenniswinst wordt een doorlopend onderzoekstraject dan ook als weinig zinvol ingeschat.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Niet van toepassing

KAARTMATERIAAL

Niet van toepassing

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
--	---

